

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

Deres ref.
16/7853

Vår ref.
16/7191 - TJU

Dato
4.1.2017

Høring om endringer i friskoleloven, voksenopplæringsloven og folkehøyskoleloven

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev 11. november 2016 med vedlegg.

Justis- og beredskapsdepartementet har følgende merknader:

Ifølge utkastet til § 2-2 nytt fjerde ledd i friskolelova, skal vedtektene «angje at formålet er å drive ikkje-kommersiell skule». Vi antar at meningen med forslaget er å reflektere kravene som fremgår av loven § 6-3. Da bør ordlyden i § 2-2 fjerde ledd presist uttrykke dette, og ikke introdusere et nytt begrep i loven som ikke er forklart nærmere i høringsnotatet.

Det er neppe treffende å omtale «ikkje-kommersiell» (eller mer presist: noe som reflekterer kravene i loven § 6-3) som formålet med virksomheten.

Lovteksten bør utformes på en annen måte enn dette. Etter vårt syn bør en ta ut utkastet til § 2-2 fjerde ledd første punktum som overflødig. Det er også mulig at utkastet til § 2-2 fjerde ledd annet punktum heller bør tas inn i tilknytning til § 3-6, for bedre å reflektere sammenhengen med den paragrafen.

I tilknytning til forslaget til hjemmel til å gi forskrift om inntak av utenlandske søkere (voksenopplæringsloven § 19) uttales det på side 14 i høringsnotatet at «det ikke i norsk rett gjelder noe forbud mot uegentlig tilbakevirkning». Denne uttalelsen synes noe unyansert, da såkalt uegentlig tilbakevirkning etter omstendighetene *kan* være i strid med Grunnloven § 97, noe som også framgår av teksten videre. Deretter beskrives

vurderingsnormen for inngrep i etablerte rettsposisjoner som at «inngrepet [må] fremstå som uforholdsmessig inngripende eller tyngende». Det er riktig at det skal gjøres en forholdsmessighetsvurdering, men den grunnleggende normen som Høyesterett har stilt opp i en rekke saker om inngrep i etablerte rettsposisjoner, er at det er «den særlig urimelige eller urettferdige tilbakevirkningen» som rammes av Grunnloven § 97, se blant annet Rt. 2013 s. 1345 med videre henvisninger. I proposisjonen bør det framgå at det er dette som er den grunnleggende vurderingsnormen. Forholdet til Grunnloven § 97 bør også nevnes knyttet til forslaget om å innføre en forskriftshjemmel om fastsettelse av et maksimalt elevtall på allerede godkjente skoler (voksenopplæringsloven § 17 første ledd).

Når det gjelder forslaget til endringer i folkehøyskoleloven § 3, bør det vurderes om noen av reaksjonene er å anse som administrative sanksjoner og dermed omfattes av de nylig vedtatte reglene i forvaltningsloven kapittel IX, jf. også Prop. 62 L (2015–2016). Vi nevner i tillegg at bestemmelsen gir en svært vid adgang til å ilegge reaksjoner. Det bør vurderes å gi klarere veiledning om hvilke forhold som gir grunnlag for reaksjoner, både i lovteksten og spesialmerknadene til bestemmelsen. Etter JDs syn bør en ikke i lovtekst benytte brudd på «forutsetninger» for en godkjenning som grunnlag for pålegg og inngripende reaksjoner, slik det er lagt opp til i utkastet til § 3 i folkehøyskoleloven. «Forutsetninger» sikter til noe mer enn rettslig bindende krav (plikter) som følger av loven eller vedtak (enkeltvedtak, forskrift) med hjemmel i loven. Lovteksten bør endres på dette punktet for å gjøre det mer forutberegnelig når en kan nytte pålegg og reaksjoner. En slik justering bør skje selv om sammenlignbar lovgivning kan ha nyttet lignende uttrykk som i lovutkastet.

Vi antar at uttrykket «eiendeler fra elevene» i lovutkastet § 4 a beror på en feil.

Med vennlig hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Toril Juul
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur